

Πρόγραμμα για την επιδημιολογική επιτήρηση της εποχικής γρίπης: Η εφαρμογή του στην πανδημία COVID-19

Το 2018, ξεκίνησε στο Seattle των ΗΠΑ ένα πρόγραμμα με σκοπό την επιδημιολογική επιτήρηση της εποχικής γρίπης στην κοινότητα (Seattle Flu Study). Η ανάγκη διεξαγωγής μίας τέτοιας μελέτης προκύπτει από το γεγονός ότι η επιτήρηση της γρίπης βασίζεται κατά κύριο λόγο στα άτομα που, λόγω συμπτωμάτων, θα αναζητήσουν ιατρική φροντίδα. Αυτό έχει σαν συνέπεια αφενός μεν να υποεκτιμάται το πραγματικό φορτίο της γρίπης και αφετέρου να μην ανιχνεύονται έγκαιρα τα πρώτα σημάδια μίας επερχόμενης πανδημίας.

Προκειμένου να επιτευχθεί έλεγχος στην κοινότητα, στο πλαίσιο της Seattle Flu Study εξετάζονταν άτομα με συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού σε επιλεγμένα σημεία όπως σε χώρους εργασίας, βρεφονηπιακούς σταθμούς, ξενώνες αστέγων κ.α. Ένα χρόνο αργότερα, οι ερευνητές επέκτειναν το πρόγραμμα αυτό εισάγοντας μία καινοτομία: άτομα με συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού μπορούν πλέον να επισκεφθούν ειδική ιστοσελίδα, να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο και, στη συνέχεια, να ζητήσουν να τους αποσταλεί στο σπίτι ειδικός εξοπλισμός που θα τους επιτρέψει να συλλέξουν οι ίδιοι δείγμα από το εαυτό τους (ρινικό επίχρισμα). Οι συμμετέχοντες επιστρέφουν το δείγμα στο εργαστήριο, με βάση τις οδηγίες που έχουν λάβει, χρησιμοποιώντας ειδική ετικέτα με προπληρωμένο τέλος για την αποστολή ώστε να μην επιβαρυνθούν το κόστος.

Σε μία επιστολή που δημοσιεύθηκε στις 1/5/2020 στο επιστημονικό περιοδικό New England Journal of Medicine από τους Chu και συνεργάτες, παρουσιάζονται ενδιαφέροντα δεδομένα της Seattle Flu Study σχετικά με τον κορωνοϊό SARS-CoV-2. Οι ερευνητές αξιοποίησαν τη μελέτη αυτή για να ελέγξουν άτομα με συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού όχι μόνο για τον ιό της γρίπης αλλά και για το νέο κορωνοϊό. Σε διάστημα περίπου δύο μηνών, 2.353 άτομα εγγράφηκαν στο πρόγραμμα μέσω διαδικτύου, έλαβαν τον ειδικό εξοπλισμό στο σπίτι και απέστειλαν στο εργαστήριο το δείγμα που συνέλεξαν οι ίδιοι. Από αυτούς, οι 25 (1.1%) βρέθηκαν θετικοί. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο οι 7 χρειάστηκε τελικά να αναζητήσουν ιατρική φροντίδα και ότι σε 4 υπήρχε συλλοίμωξη με άλλο ιό του αναπνευστικού. Είναι εντυπωσιακή η ταχύτητα με την οποία πραγματοποιήθηκε η διαδικασία: στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, η αποστολή του εξοπλισμού για τη συλλογή του δείγματος στους συμμετέχοντες γινόταν αυθημερόν και, στη συνέχεια, το δείγμα έφτανε στο εργαστήριο σε 2 ημέρες περίπου από τη συλλογή.

Οι συγγραφείς της επιστολής αυτής υπογραμμίζουν τα πλεονεκτήματα της προσέγγισής τους: 1) Αποτελεί μία απλή μέθοδο που μπορεί να εφαρμοστεί σε ευρεία κλίμακα, 2) Η διαδικασία ελέγχου ολοκληρώνεται χωρίς να χρειαστεί ο συμμετέχοντας να επισκεφθεί νοσοκομείο ή το γιατρό του, κάτι που ενδεχομένως θα οδηγούσε σε μετάδοση σε άλλα άτομα, αν είναι θετικός, και κυρίως 3) Επιτρέπει να εντοπιστούν έγκαιρα κρούσματα που δεν θα αναζητούσαν κλινική φροντίδα και, κατά συνέπεια, να αναγνωριστεί γρήγορα ο κίνδυνος μιας ενδεχόμενης επιδημίας. Να σημειωθεί ότι ο νέος κορωνοϊός αναγνωρίστηκε στην Κίνα όταν εμφανίστηκε συρροή κρουσμάτων πνευμονίας. Οι συγγραφείς καταλήγουν ότι ο έλεγχος στην

κοινότητα σε άτομα με συμπτώματα λοίμωξης του αναπνευστικού, που δεν θα αναζητήσουν απαραίτητα ιατρική φροντίδα, χρησιμοποιώντας καινοτόμες προσεγγίσεις όπως αυτή της συλλογής του δείγματος από το ίδιο το άτομο στο σπίτι, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πυλώνα για την έγκαιρη ανίχνευση μίας μελλοντικής πανδημίας.

Βάνα Σύψα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιατρική Σχολή

ΕΚΠΑ